

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 12. (72) évf.
1. szám. 2001 január–március.
Ára: 3000 lej.

Húsvét: ablak az örök életre

Újra itt van húsvét, a halált legyőző, a megújuló, a diadalmas élet, vagy ahogyan a hívő ember vallja: az örök élet ünnepe. Jézus üzenete teszi ezt bizonyossá számunkra: „Én élek, s ti is élni fogtok.” Ezért a keresztyénység az örök élet iskolája. Az örök életet az emberi ész lehetségesnek tartja, a szív megköveteli, és Isten szeretete megerősíti.

Ha az örök élet az emberi megismerés tárgya lehetne, akkor megszűnne reánk nézve hatalom lenni. Isten azonban az érzékelhető világból kivette és áttette az érzék feletti világba, mégpedig azért, hogy ne csak tudomásul vegyük, hanem az életünket tegyük reá. Életünk tulajdonképpen nem egyéb, mint fejlődés, növekedés ebbe a világba: az ismeret világából a hit világába. A gyermek kezdetben csak a hegyet s a völgyet, a falut, a várost s a járókelőket látja, s csak később tárul fel előtte annak rejtelmes nagysága, igazi értelme: ez az én szülőföldem, az én hazám.

Így vagyunk a mi világunkkal is. A látható világ felett van egy láthatatlan lelki világ – térhez és időhöz nem kötött. Arról van szó: belenővünk-e ebbe a láthatatlan világba, s tárul-e fel napról napra egy új titok belőle, vagy pedig ott ülünk egy egész életen át annak kapujában, s filéreket koldulunk, holott odabenn az élet teljességét, szépségét és gazdagságát kínálják felénk.

Az örök életet a szív megköveteli. Nincsen olyan vallás, amely az örök életet így vagy úgy ne vallaná. Sőt, mindenki, aki egyik szavával tagadta, a másikkal pótlékokat keresett elveszett hite helyébe. Beszéltek az erő fennmaradásáról, az anyag állandóságáról. És beszélünk arról, hogy kultúrában van a halhatatlanság: az ember fennmarad alkotásaiban. De mit ér ez? A szív nem elégszik meg álpótlékokkal, a szív a személyes örök életet reméli. Olyan életet, amely az

„ideleenn” tapasztaltnak a teljessége, tökéletessége legyen. Tükör és homályos beszéd által látunk csak, kívánjuk ott a színről színre látást.

Minden kijelentés, minden igazság csak visszavert fény. Maga Jézus is csak kép, hogy meglássuk: kicsoda az Isten. Nos, egyszer meglátlunk előtte és meglátjuk Őt úgy, amint van, ez a színről színre látás. És itt kapcsolódik be a viszontlátás reménysége is. Aki nem Istent akarja meglátni, az nem találja fel szereteteit, de aki Istent megtalálja, az megérzi benne az ő elvesztett, elsíratott kedveseit is, mert azok mind ott vannak Isten szeretetében.

Így teszi Isten szeretete bizonyossá az örök életet. Mi Istent szeretőnek, hűségeseink ismerjük és tapasztaljuk. Erre Jézus tanított meg minket, s életében bizonyossá tette a vele való Atya-gyermek közösséget. Isten helyet biztosított számunkra az ő végtelen életében, s részesei vagyunk az ő örökkévaló szeretetének is. Ezért nem lehet közömbös sem Isten, sem az ember számára, hogy miként éljük életünket, hogyan töltjük be helyünket itt és most, az örök élet folyamatában.

Húsvét figyelmeztetése Madách Imre megfogalmazásában mindig időszerű:

*„Ha látnád, a földön múltakonyan
Pihen csak lelked s túl örök idő vár:
Erény nem volna itt szenvedni többé.
Ha látnád, a por lelkedet felissza:
Mi sarkantyúzna, nagy eszmék miatt,
Hogy a múltó perc élvéről lemondj?
Mig most, jövőd ködön csillogva át,
Ha percnyi léted súlyától legörnyedsz,
Emel majd a végtelen érzete.”*

Ebben a hitben, az örök élet bizonyosságában kívánok minden Kedves Olvasónak Istentől áldott, boldog húsvétot!

DR. SZABÓ ÁRPÁD

Isten kezében vagyunk

Ekkor Jézus hangosan felkiáltott: „Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet!” És ezt mondván, megbalt. (Lk 23,46)

„De menjetek el, mondjátok meg a tanítványainak és Péternek, hogy előtettek megy Galileába: ott meglátjátok őt, amint megmondta nektek.” (Mk 16,7)

Ha fényes nappal feltekintünk az égre, láthatjuk a Napot s a gomolygó felhőket. Amikor ezeket látjuk, tudnunk kell, hogy ezek azért vannak, mert Isten akarja, hogy legyenek. Ha éjszaka nézünk a magasságba, látjuk a simogató, szelíd fényt árasztó Holdat s a gyémánszegként tündöklő csillagokat. Amikor ezeket látjuk, tudnunk kell, hogy ezek azért vannak, mert Isten akarja, hogy legyenek.

A Földön magunk körül por- és homokszemeket látunk, meg kavicsot, követ, dombokat, hegyeket, tavakat, kedvesen csilingelő patakokat, méltóság-teljesen hömpölygő folyókat. Amikor ezeket szemléljük, tudnunk kell, hogy azért vannak, mert Isten akarja, hogy legyenek. Fűvek, virágok, fák, bogarak, madarak, állatok mind - mind azért élnek, mert Isten teremtette, s akarja, hogy éljenek, legyenek.

Magunk körül mindenütt embereket látunk a családban, az utcán. Amikor őket látjuk, beszélgetünk velük, tudnunk kell, hogy azért vannak, mert Isten akarja, hogy legyenek. Igen, minden élő és élettelen azért van, mert Isten teremtette, megtartja és gondot visel reá, mindent kezében tart. Minden teremtményének hivatást, feladatot rendel, és megáldja teremtményeit azokkal a talentumokkal, amelyek szükségesek ahhoz, hogy hivatását, feladatát teljesíthesse. Így vagyunk mi, emberek is.

Isten kezében vagyunk születésünktől halálunkig, s hisszük, hogy halálunk után is. Isten kezéből soha ki nem hullunk, még ha akarnánk, akkor sem távozhatnánk el onnan. Ő az, aki minden embernek hivatást, feladatot, kötelességet ad. Ezek teljesítése közben is ott áll mellettünk, s gondot visel reánk. Ott van a kisgyermekkel, s játékos felelőtlenségében vigyázza. Ott van az ifjú mellett, s ifjú lendületében, önhittségében megfékezi, mértékletességre inti. Ott van a felnőtt mellett, akinek erőt s bölcsességet ad ahhoz, hogy szembe tudjon nézni az élet megpróbáltatásaival, gondjaival, terheivel. Ott van az idős ember mellett, akit ortalmaz, gyámolít, s akinek lelkében megtartja a békés nyugalmat: érdemes volt élni és küzdeni! Isten kezében vagyunk, és abból soha ki nem eshetünk.

Az Ószövetségben olvashatjuk Jónás történetét. E történet szemléletesen igazolja azt, hogy mi, emberek mindig Isten közelségében vagyunk, és onnan el nem távozhatunk. Jónást elküldi Isten, hogy prófétáljon: „... lőn az Úrnak szava Jónáshoz ..., kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba, és kiált

ellene, mert gonoszságuk felhatolt élémbel!” Jónás nem merete, nem akarta vállalni a feladatot, megpróbált kitérni előle, elrejtőzni Isten elől, elszakadni Tőle. Társisba akart menekülni az Úr elől. Tengerre szállt, de Isten ott is megtalálta őt, a hajósok a tengerbe vetették, s egy cethal elnyelte. Isten kezéből itt sem esett ki. Ezt érezte meg, ezt értette meg, amikor így imádkozott: „A hegyek alapjáig sülyedtem alá, bezáródtak a föld závárjai felettem örökre! Mindazáltal kiemelted életemet a múlásból, óh, Uram, Istenem!” Amikor ezt felismeri és elismeri, újra hangzik felé az isteni hívás és megbízás: „Kelj fel, menj Ninivébe, hirdesd azt, amit én parancsolok neked!” Jónás felismerve, hogy Isten kezéből nem hullhat ki sem a tengeren, sem annak mélyében, még a cethal gyomrában sem, elmegy, és eleget tesz az elhívásnak. Szavára megtér Ninive, s megmenekül „tizenkétszer tízezer ember.”

Isten kezében vagyunk, és abból soha ki nem hullhatunk! Húsvét ünnepe Jézusra irányítja figyelmünket, az ő életére. Az ő élete bizonyosság arról a rendíthetetlen, megingathatatlan hitről, hogy Isten kezében vagyunk. Isten kezében volt, amikor megszületett, s a jászolba helyezték. Isten kezében volt, amikor menekült Heródes gyilkos parancsa elől. Isten kezében volt a pusztai kísértés és imádkozás idején. Isten kezében érezve magát tudott szólni a kísértőhöz: „Távozz tőlem, sátán!”, mert Isten kezében érezte magát, ezért tudott szólni a vakhoz: láss; a sükethez: nyíljanak meg a te füleid; a bénához: kelj fel és járj; a bűnöshöz: megbocsáttattak a te bűneid; az ítélező tömeghez: „az vesse rá az első követ, aki nem bűnös.” Hitt rendületlenül abban, hogy Isten kezében van. Ez töltötte be lelkét szerénységgel virágvasárnapján, amidőn az emberek királyként dicsőítették őt, s virágot, zöld ágakat és felsőruháikat terítették lábai elé. Ez a hit emelte a kétségbeesett csalódás fölé, amikor tanítványa, Júdás elárulta őt. Ez segítette megőrizni emberi méltóságát a főpapok és Pilátus ítélőszéke előtt. Jézus bízott Isten gondviselésében, egész életén keresztül hitte, hogy Isten kezében van. Ez adott lelki erőt, hogy elviselje az igazságtalan ítéletet, a megkorbácsoltatást, az arcul-köpést, a gúnyos szavakat. Ez adott erőt, hogy felvegye és vigye a keresztet, s a kereszt súlya alatti lerokkadásaiból ez emelte fel őt újra meg újra. Bízott abban, hogy Isten kezében van még a keresztalál kínjai között is. Ezért tudott ott is vigasztalni, s megbocsátani azok-

nak, akik megölték őt. Utolsó leheletével e hitéről tett bizonyosságot: „És, kiáltván, Jézus nagy szóval monda: Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet.”

Isten gondviselésébe vetett rendületlen hite vezette el őt és tanítványait a húsvéti diadalhoz. A tanítványok az alatt az idő alatt, amíg Jézussal jártak, magukba itták a hitet, mely szerint Isten kezében van Jézus, Isten kezében vannak ők maguk, és Isten kezében van minden ember. Isten örök, és gondviselése is az. Akire Ő vigyáz, nem vész el, nem veszhet el, megmarad örökkön! Ez a hit ragyogott fel a sírhoz menő asszonyok előtt, amikor végtisztességtételre mentek el, ez a hit hengerítette el a követ a sír szájáról. Ez a hit szólatatta meg az angyalt, s mondatta vele a húsvéti diadalát megfogalmazó üzenetet: „Ne féljete. A názáreti Jézust keresitek ... nincsen itt, ... de menjetek el, mondjátok meg az ő tanítványainak és Péternek, hogy ő előttetek megyen Galileába, ott megtaláljátok őt, amint megmondotta nektek.” Ez a

húsvét diadalmas üzenete a tanítványok felé és felénk is: Isten kezében vagyunk, Isten kezéből sem életünkben, sem halálunk után ki nem eshetünk, s így örök élettel bírunk!

Életünk útján megyünk születésünktől kezdve a képzeletbeli Galilea felé, s ezen az úton lábnyomokat látunk, Jézus nyomait. Figyeljük e nyomokat, mert azok biztos úton vezetnek. Ő előttünk megyen, s ha mi utána lépkedünk Isten gondviselésébe vetett hitünkkel s Jézushoz méltó élettel, megtaláljuk őt s az örök életet.

Húsvét ünnepén hangzik felénk a nagyobb biztosságot nyújtó, rövid fohász: „Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet ... s reménységet, bátorságot, biztatást árasztó angyali üzenet minden keresztényhez szóló megbízás: ... menjetek el, mondjátok meg az ő tanítványainak és Péternek, hogy előttetek megyen Galileába, ott megtaláljátok őt.”

Véssük fel kitörölhetetlenül szívünk kőtáblájára a hitet: Jézus él, és élni tanít mirdörökké.

SZABÓ ZOLTÁN

Húsvéti harang

*A harang úgy várja,
hogy ünnepre szóljon:
a sorsok ingája
nem állhat holtponton.*

*Lendül a világűr
néma harangöble,
s nyelve, a Föld csendül
fényekbe ütközve.*

*Fényekbe, amelyek
éltetik és hívják,
hogy az Értelemnek
zengjen halleluját.*

NAGY FERENC

Adalék

„Nem fogadhatom el a harminc pénzt - mondotta Júdás a főpapnak.”

„De miért nem? - kérdezte a főpap csodálkozva. - Talán kevesled?”

„Nem erről van szó - válaszolta Júdás. - Hanem arról van szó, hogy ha elfogadnám, úgy tünnék, megvásároltatok, lefizettetek. Márpedig engem nem lehet lefizetni, megvásárolni. Nekem elveim vannak! Érted főpap?! Elveim vannak!”

„Értem - mondotta a főpap. - Neked elveid vannak..., akkor

talán mégsem te vagy a nekünk megfelelő ember. Amikor megkerestél minket, nem szóltál az elveidről. Kötöttünk egy becsületes egyezséget, ha úgy tetszik, üzletet...Nem, nem te vagy a nekünk kellő ember; sajnálom.”

„Megegyeztünk, és én állom a szavam! - válaszolta Júdás önértzetesen. Ez is az elveim közé tartozik. Mindössze annyi változott, hogy nem kell a pénz. Még ti is azt hinnétek, hogy megvásároltatok, lefizettetek. Ne higgyétek ezt, mert nem vásároltatok meg. Elvből teszem meg, amire vállalkoztam. Érthető?”

„Számunkra nagyon is - mondotta a főpap mosolyogva - , elvégre mi is az elvek emberei vagyunk.

Tiszteletben tartjuk tehát a te elveidet is, és pénzről nincs, nem is volt, s nem is lesz szó... Mindazonáltal itt van a pénz, tedd el, és használd fel valami nemes célra. Például oszd szét leprások és bélpoklosok között. Nagyon hálásak lesznek, imába foglalják majd neved.”

„Alighanem ezt fogom tenni - mondotta Júdás, és elvette a harminc csengő ezüstöt. Mielőtt elváltak volna, megkérdezte a főpaptól - Muszáj lesz meg is csókolnom őt, nem elég, ha megmutatom a katonáknak, hogy melyik Ő?”

„Muszáj lesz - de csakis elvből - válaszolta a főpap mosolyogva.

MOLNOS LAJOS

Új püspököt választott a Zsinati Főtanács Budapesten

A Magyarországi Unitárius Egyház Zsinati Főtanácsa 2001. február 3-án a budapesti Nagy Ignác utcai templomban tartott gyűlésén – többek között – új püspököt és tisztségviselőket választott az Egyház élére. A harmadik évezred első hatéves ciklusára megválasztott püspök: **Rázmány Csaba** budapesti, a Hőgyes Endre utcai egyházközség lelkésze; egyházi főjegyző: **Balácsi László** füzesgyarmati lelkész; főgondnokok: **dr. Mikó István** és **Demján Sándor**; közügyigazgató: **Nyitrai Levente** kocsordi lelkész.

Egyházzszolgálatuk méltatásaként a Zsinat tiszteletbeli címeiket adományozott: **Bencze Márton** leköszönő püspöknek, aki sajnos meggyöngült egészségi állapota miatt nem lehetett jelen; **dr. Murvay Sámuel** búcsúzó főgondnoknak, valamint **dr. Kis Zoltán**, **dr. Nyiredy Szabolcs** és **dr. Sztankóczy Zoltán** atyánkfiaiának.

Mind az újonnan választottak, mind a leköszönők életére – további eredményes szolgálatára – Isten gazdag áldását kérjük!

A **Magyar Nemzet** pontosan egy hónappal később megjelent lapszámában (2001. március 3., szombat) **Unitáriusok a nemzeti megmaradásért** címmel az 5. oldal háromnegyedét betöltő – fényképes – interjú tett közzé az újonnan megválasztott püspökkel, **Rázmány Csabával**, aki a főpásztori tervek és célkitűzések mellett magyarságtudatról, a kisebbségi lét küzdelmeiről és a kormány által kidolgozott lelkiismereti és egyházalapítási törvénymódosító javaslatról is kifejtette véleményét. Ebből a beszélgetésből tallózunk az alábbiakban. Kérdező riporter: Jezsó Ákos.

J. Á.: — *Milyen célokat kíván megvalósítani?*

— A februári zsinati tanácskozással lezárult az a folyamat, amely során megújítottuk az egyházunkat. Csökkentettük a főtanácsunk és a zsinati tagok létszámát, a novemberben megtartott főtanácsi ülésen pedig módosítottuk a törvényeinket. Ezenkívül új egyházi és világi eljárásokat választottunk. Most arra törekszem, hogy önállósítsam a második budapesti egyházközségünket. Fontos feladatombnak tekintem a magyarországi szóránnyvidék lelki gondozását: a Dunántúlon és a Duna-Tisza közén élő híveinket legalább négy nagyobb lelkészi körzetbe szeretném besorolni. A fővárosi Hőgyes Endre utcában található épületünkben — amennyiben teljes egészében visszakapjuk — egy országos szóránnyközpontot szeretnék kialakítani...

J. Á.: — *Mit jelent ma unitáriusnak lenni?*

— Az unitárius egyház a reformáció természetes következményeként alakult meg. Napjainkig az egyetlen magyar alapítású egyházként tartják számon, amelyet az 1510 körül Kolozsvárott született **Dávid Ferenc** hozott létre. Teológiájának alapja a tiszta és közérthető jézusi kereszténység. Dávid Ferencnek köszönhető, hogy az erdélyi rendek **János Zsigmond** akkori fejedelem támogatásával, hosszas hitvita után, a Tordán 1568 januárjában megtartott országgyűlésen kimondták a lelkiismereti és vallásszabadságot. Eszerint mindenki azt a vallást gyakorolhatja, amely a hitével megegyezik, hiszen a hit az Isten ajándéka. Vallásunk kifejezetten egyistenhívő. Legfőbb jellemzői a nyitottság, a tolerancia és a szabadelvűség. Ez a három dolog manapság is alapvető fogalmakat takar.

J. Á.: — *A magyarországi egyházak közül talán az unitáriust érintette legmélyebben a trianoni döntés.*

— Trianon egyik mély sebe és fájdalma, hogy szét kellett választanunk az erdélyi és az anyaországi unitárius egyházat. Székelyföldön manapság is tömbegyházként vagyunk jelen, a világ többi részén azonban kisebb-nagyobb létszámú szóránnyban élünk. Képzelnék el egy fát, amelynek a törzsén át hirtelen egy határvonalat húztak. A fa nagyobbik fele odamaradt Erdélyben, néhány ága pedig átnyúlt a szomszédba, az anyaországba. A gyökér tehát Erdélyből eredezik, de a lét már itt van, Magyarországon. Ezért — rengeteg küzdelem és gyötrelme révén, de — itt is meg kell keresnünk megmaradásunk feltételeit.

J. Á.: — *Ezt úgy érti, hogy az unitárius egyház tagjai a többszörösen is átélt kisebbségi létük miatt erős nemzeti öntudattal rendelkeznek?*

— Szekularizált világunkban az intézményesített vallások sokat veszítettek korábbi befolyásukból. A globalizáció és a felgyorsult élet az embereket szinte öntudatlanul is magával ragadja. Mind nehezebbé válik a végső értékek tudatosítása, és folyamatosan gyengül az egyház, a vallás tudatformáló ereje. Ugyanakkor örvendetes dolognak tartom, hogy híveink között az erdélyi közös eredet összetartó ereje és az onnan kisugárzó szilárd magyarságtudat továbbra is erősnek mondható. Ennek az ápolását nagyon fontos dolognak tartom. Az unitárius hitet valló szülők gyermekeiket még most is nemzeti értékeink megtartására nevelik.

J. Á.: — *Az előbb kettétört törzsű fához hasonlította az unitárius egyházat. Hol van a központjuk?*

— Miután Magyarország és Erdély között határvonalat húztak, az unitárius egyház is kettévált. Így az

a furcsa helyzet alakult ki, hogy a magyar alapítású egyház az itteni viszonylag kis létszáma miatt az anyaországban is kisebbségi sorsba került. Központunk nincsen, de a nagyobb létszám miatt több intézményünk — így a teológiai akadémiánk — Erdélyben található.

J. Á.: — A magyarországi unitárius egyház püspökévé választását követően Önt fogadta Mádl Ferenc köztársasági elnök. Miről tárgyaltak?

— Mádl Ferenc köztársasági elnök úr mindekelőtt a magyarországi unitárius egyház jelenlegi társadalmi helyzete felől érdeklődött. Reményét fejezte ki, hogy a lelkiismereti és egyházalapítási törvény módosítása után az unitárius egyház a történelmi felekezetek sorában elnyeri az őt megillető, méltó helyét. Az elnök úrral a gondjainkat és a terveinket is megbeszéltük. Terveink között szerepel, hogy kiterjesztjük a szociális tevékenységeink körét. Ezt most még a megfelelő méretű helységeink hiánya miatt nem tudjuk megvalósítani. A közelmúltban visszakaptuk a püspöki hivatalunk épületét, amelyben mielőbb kétnyelvű óvodát szeretnénk nyitni, a Hőgyes Endre utcai épületünkben pedig szociális otthont szeretnénk létrehozni. Ez utóbbi azonban még csak terv, hiszen az épületnek csak a negyedét kaptuk vissza.

J. Á.: — Ön minek tekinti a vallást: magánügynek vagy közügynek?

— A vallás szerintem közös magánügy, hiszen önmagában is közösséget jelent. A vallást persze magányosan is lehet gyakorolni, viszont ha közösségi életben gyakorolják, akkor az emberséget, a család-szellemet, a nemzeti érzést, a jó értelemben vett együttműködést formálja az emberekben. Ezért szerintem az egyház inkább közügy, mint magánügy.

J. Á.: — Mi a véleménye a lelkiismereti és egyházalapítási törvény kormány által kidolgozott módosítási javaslatáról?

— Mi, unitáriusok, büszkék vagyunk arra, hogy hazánk földjén, Erdélyben hirdették ki először a vallásszabadságot. Ez korszakalkotó dolog volt abban a világban, ahol az emberek sokaságát gyilkolták le vallásos hitükért. Mi, unitáriusok, mindig azt vallottuk, hogy csak olyan világnézet minősülhet vallásnak, amely természetfelettire irányuló, rendszerbe foglalt hitelveket bír. Szerintünk nem tekinthető egyháznak az a csoport vagy egyesület, amely elsődlegesen politikai, pszichikai, parapszichikai, sport-, gazdasági vagy oktatási tevékenységgel foglalkozik. A vallásszabadságot azonban sokféleképpen lehet értelmezni. Ez nem azt jelenti, hogy nem vallási célú szervezeteket egyházként lehessen bejegyezni. Határozottan kijelenthetem, hogy jónak tartjuk és egyetértünk a kormány által a parlament elé terjesztett törvényt módosítás szövegével.

J. Á.: — Különbséget tehet-e az állam a különböző állami kedvezmények biztosításánál egyház és egyház között?

— Véleményem szerint különbséget tehet, mert az államnak joga van mérlegelni: a társadalom, vagyis a közjáva érdekében milyen értékrendszert kíván külön kedvezményekkel is támogatni.

J. Á.: — Milyen alapon mérlegelhet az állam?

— Csakis azon az alapon, hogy az adott egyház milyen társadalmi hasznossággal bír. A hitelvekből tehát sosem indulhat ki.

Március első hetében a Magyar Televízió stábjai filmezték a Nagy Ignác utcai templomban és lelkészi hivatalban. A gyönyörű templombelső profi módon bemutatott felvételek megörökítették az úrasztala mellett imádkozó főpásztort is. Az imádságos hangulat gerjesztésében közreműködött Huzella Péter művész, aki néhány dalt adott elő gitárkísérettel.

A lelkészi irodában Szász Adrienne pestszentlőrinczi lelkésznő olvasott fel farsangi és böjti gondolataiból; dr. Mikó István főgondnok unokatestvérére, néhai Mikó Imrére, az erdélyi unitárius egyház egykori főgondnokára, jeles írónkra emlékezett néhány könyvének címét is bemutatva. A mintegy harminc perces műsort íj. Bencze Márton szerkesztette, és a szerencsés erdélyi néző március 18-án, a vasárnap reggeli egyházi adásban tekinthette meg az MTV2-esen.

KVÁRI KOVÁCS ISTVÁN

Gondolataim az ezredforduló körül

Az alkotó, munkálkodó ember aktív élete során porban, tarlón, tövises-bozótos legelőn, barázdás-rögös szántásos vagy erdei tisztáson a talpalatnyi földet ösvénnyé, úttá taposta. A természeti erózió ugyan ezeket a nyomokat idővel sárral, porral, hóval, elkorhadat avarral lehet, hogy belepte. Ezek azonban úgyis nyomjelzők maradtak. Életutak. Egy vagy több ember, egy generáció taposta ki őket. Léteztek. Voltak. Hol rövidebb, hol hosszabb ideig, vagy talán örökre.

A kitaposott nyomok képletesen azt jelzik, amit az ember alkotott, tett, hagyott háta mögött, maga után. Ugyanazt: egy életutat. A jó az, hogy a nyom maradandó, mély medrű, emlékezet után is létező.

A megtett utat visszataposni, a régi nyomokat visszajárni, újrafelfedezni, az eltelt idők távlatából emberi képtelenség. Elindulni újból, még egyszer ugyanonnan, ahol valamikor elkezdtük keresni az élet szépségeit, többé már nem lehet. Az élete derekán túl lévő ember lába nyomát, énjét, életútját munkájával taposta be a megtett útba, az emlékezetbe. Az a fontos, hogy minden ember élete során alkotó képességének teljében hagyatékoljon sokat, maradandót az utódokra. Gyermekei, majd unokái felemelt fejvel emlékezzenek rá. Volt egyszer egy édesanyám, volt egyszer egy édesapám. Volt egyszer egy alkotó, tenniképes generáció. Az a boldog ember, aki munkája végeztével elmondhatja, hogy élete nem volt hiábavaló. Segítségül hívom Szócs Kálmán sorait: „*S a fák virágai még tavasszal lehullanak / Egy sűrű illatú éjszakán, / De csillagos gyümölcsök között majd tudják az utódok: / Kinyíltunk, szenvedtünk, szerettünk s teremtettünk.*”

A fiataloknak az elmúló évszázad rövid volt. Nekünk, idősebbeknek elillant, tovaröppent mint a vándorútra kényszerült golya, mint a kialvó tűz. Mi, akik hosszabb időt töltöttünk együtt leköszönő évszázadunkkal, jobban fájjaljuk elmúlását, mint a fiatalok, mert ők a beköszönőtől várhatják álmaik megvalósulását, elképzeléseik beteljesülését. Mi azért ültettünk termő fákat, hogy utódaink élvezettel fogyasszák termésüket, de ők kell óvják gyökereiket, védjék koronájukat, ápolják törzsüket. Századunk szekerének kerekét csak azért, hogy elmúlását lelassítsuk, nem tudjuk és nem is akarjuk megkötni. Már csak azért sem, mert a jövő évezredbelitől, a küszöbön állótól sokat várunk. Mennyi örömet és mennyi keserűséget parentáltak el könnyeink. De a múlt megszépül. Maradjunk a szép emlékekkel. Alkottunk, tettünk, magunkért, népünkért, nemzetünkért, a megmaradásért. Úgy érzem, minket a haza bölcsének Széchenyi Istvánnak gondolata vezérelt: „*Ha lenyesik a szárnyamat, gyalogolni fogok, ha levágják a lábamat, kezeimen járok, ha azokat is kitépik, hason csúszom, csakhogy nemzetemért valamit tehessek.*” Mert aki tenni akar, annak adódik az alkalom. Mindig. Petőfi Sándor verssorai a márciusi ifjak tetteit magasztalják. „*Nagyapáink és apáink, míg egy század elhaladt / Nem tevének annyit mint mi / Huszonnégy óra alatt.*”

Hivatásuk a magyarság létét, a mi feladatunk a megmaradást szolgálta. Utódokat nevelni, s átadni a lámpást annak, aki „*mint égő fáklya*” világítani tud a jövő évszázadban, a jövő évezredben, népünkért, haladásunkért. Emlékeink a múlthoz kötődnek, mint a gyökök, reményeink felfele nőnek, mint az ágak.

A történelem forгатagában születtek olyan emberek, akiknek nevét jó lett volna elfelejteni, rémtetteik miatt, világra jöttükör. Néró, római császár felégette Rómát, az örök várost, hogy tettét a keresztényekre foghassa. A história nem őt igazolta. A vallástörténelemben negatív, hírhedt személyiség maradt. A kereszténység megalapítójának, Jézus Krisztusnak az eszméje győzött. Azóta kétezer év telt el, nem zökkenőmentesen, sem a magyar nép, sem az egyházak történetében. Az ezredfordulón az egykori Vajk fejedelem, a későbbi Szent István, II. Szilveszter pápától koronát kért és kapott, s ezzel királlyá koronáztatta magát. A koronázással országát az európai államok közösségéhez kapcsolta. Időrendben is első szent királyunk éke, fejdísz, a korona, leköszönő ó-évezredünk utolsó esztendejében, mind a vallásos érzelmű, mind a világi lelkiületű ember igényét teljes mértékben kielégítő szertartásos, ceremónisztikus keretben, óramű pontossággal megszervezett ünnepi menettel új helyére, „*szent helyre*”, az Országházba, méltó helyre került. Ez is századunk magyar népének egyik nagy megvalósítása.

Magyar történelmi, egyháztörténelmi évfordulót ünneplünk. Történelmünk forгатagában mi, magyarok hosszú időn át elviseltük a kinszenvedést. Tudtunk azonban lázongani is, amikor már nem bírtuk az idegen jármot cipelni, a terhet viselni. Az utóbbi időben, hála Istennek, megtanultunk ünnepelni is. Méltóan. Magasztosan. Felfigyelt ránk a világ. A költővel mondom: „*lesz még egyszer ünnep a világon*”. Jézus minden hívó embernek a Messiása. Testét keresztre feszítették. Nem kell gyorsan és vehemensen földet dobni a keresztre. A keresztet fel kell emelni, áhítattal tisztelegni előtte, emlékezni mellette, gondolkodni alatta.

Új naptárt, új évkönyvet vásárolunk. A harmadik évezredbeli első évit. Az ezredfordulón – értékének summázásához – idézem Molnár B. Lehelt az Unitárius Naptár 2000-i kiadásából: „*Leggyakrabban csak az utolsó számjegy változik az új évet jelölő számban. Tízévenként az utolsó kettő, százévenként három. Mind a négy szám változására azonban csak ezer évenként kerül sor. Európai történelmünkben mindössze másodszor leszünk tanúi egy új évezred kezdetének. Ezek a kerek évfordulók arra készítetnek bennünket, hogy megálljunk, visszapillantsunk a múltba, számot vessünk az eddig lepergett idővel, s az abban lezajlott eseményekkel. Ugyanakkor előre is pillanthatunk, a jövőbe, amelynek a hossza is, a tartalma is bizonytalan, lehet, hogy majd reményekkel kecsegtető vagy esetleg rémekkel riogató lesz. Az évfordulók nem mechanikus számcserek csupán, hanem kiemelkedő pillanatai, ünnepei az időben élő ember életének. A közeledő*

ezredfordulót is világszerte elfogadott időszámítás, az úgynevezett keresztény éra kínálja jubileumi ünnepként. Mindez a történelemben azt a szemléletet tükrözi, amely Jézus születésében látta az emberiség legfontosabb eseményét, s hozzá igazította időszámítását.”

Kétezeregy január elsején nem csupán a történelmi évfordulókat, hanem a század- és ezredfordulót is ünnepeljük. Magát az eseményt. Évezrednek fogjuk nevezni a beköszönőt is, évszázadnak a kártyajátékban soknak szerencsét hozó huszonegyediket. De vajon a tizennyolcra vagy tizenkilencre merjünk-e kérni még egy lapot? Legyünk merészek és bátrak? Igen. Minden ugyanaz. A táj, a patak. Az egyik évszázakonként változtatja színét, fehérről zöldre, zöldről sárgára, majd újra fehérre, a másik pedig vízhozamát az időjáráshoz igazítva, sekélyre, mélyre, bővizűre.

Jó a Hollós-völgyi, majdnem hasonnevű madárnak, mert ő tudatlanul éli át az évszázadok elmúlását. Nekünk is telik az idő, de csak visszafelé. Minket már csak úgy fémjeleznek, lelki értékeink számbavétele mellett, ha utódainkkal szemben jól viselkedtünk, vagy éppen hagyatékoltunk rájuk maradandót.

Az új évszázad, az új évezred már nem engem vár. Azok már nem az enyéim. Ez sorskérdés, életfelfogás. Embere válogatja.

A lehetőségek azonban az újrakezdéshez mindenki előtt adottak. Élni kell velük, hogy újraéld magad. Használjunk el belőlük minél több, újabb és újabb évtizedeket. Álljunk be újra a sorba. Lépünk rá sokadszor a taposómalomra. A táncnótát végig kell járni, az éneket a befejezésig kell énekelni. Jobb volt a gályarabnak élvezni a nyílt tengert, mint testét széttépetni a cápa fogaival.

Óriási értéke mellett, úgy érzem, hogy van elszámolnivalóm az elmúlt évezreddel, a tovatűnő évszázaddal. A szemére vethetem: hogy tudta elviselni a történelem azt az igazságtalanságot, hogy a magyar az évezrednek csak az első felét, a huszadik századnak csak az első évtizedét tudhatta magáénak?! A história hogy lehetett olyan igazságtalan, hogy szeme láttára egy ország területének elcsatolták kétharmadát, lakosságának elvették felét?! Nincs a földgolyón olyan ország, amely saját ezeréves területével lenne köröskörül határos. Vajon felelősségre vonja valaki valamikor a politikát?

Az ünnep állapot. Nem tartozik hétköznapijaink közé. De tőlünk is sokminden függ. Próbáljuk hétköznapijainkat ünneppé varázsolni.

Mivel ilyen évfordulóra csak ezerévenként kerül sor, ezt ünnepelni nem adatik meg mindenkinek. Így mi kiváltságosak vagyunk. A huszonegyedik század, a harmadik évezred – reméljük – a léleknek, az emberi pozitív tulajdonságoknak, a humánus szellemnek, a jóérzésnek, a toleranciának, az emberi méltóságnak lesz a hosszú történelmi időszak. Reméljük, hogy a zeneszerzővel mondhatjuk együtt: „Minden ember lelkében dal van, / És a saját lelkét hallja minden dalban. / Akinek szép a lelkében az ének, / Az hallja a mások énekét is szépnek.”

FEKETE ÁRPÁD

Megjelent az Unitárius Kislexikon

Megjelent az Unitárius Kislexikon, Kelemen Miklós által gyűjtött adatok alapján, a Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség kiadásában, Budapesten (1999).

Nem tisztem a Kislexikon méltatása vagy bírálata, de annyit az egyszerű olvasó is megállapíthat, hogy a kiadvány inkább az unitáriusok, még pontosabban az egyes unitáriusok névjegyzékének felelne meg.

Tartalmánál fogva hiányos, az adatok pontosságát tekintve elavult, már a megjelenés évében korszerűtlennek tűnik.

Különösebb irodalmi bűvárokodás nélkül az Unitárius Kislexikon tartalmát összevettem az Erdélyi Unitárius Egyház kiadásában megjelent 1998-as Unitárius Zsebnaptár név- és címjegyzékével, és részben az alábbiakat lehetett megállapítani:

1. Az Erdélyi Unitárius Egyház püspöki hivatala tisztviselői és tisztségviselői, valamint az idesorolt teológiai tanárok közül mindössze három nevet említ meg.

2. Az akkori öt (ma hat) egyházkör hivatalban lévő 105 lelkésze közül egy nevet tartalmaz a kislexikon.

3. Nem tartalmazza a nyugdíjas lelkészeket.

4. Az anyaországi unitárius képviselőt sem dicsekedhet, mert itt mindössze négy nevet említ a kislexikon.

5. Ha az aktív, fungens unitárius egyházi képviselőt ilyen hiányosan van jelen a kislexikonban, akkor elképzelhető, hogy milyen szerényen van képviselve a világi unitárius értelmiség.

Ezek után nyilvánvaló a kérdés: ez tényleg lexikon, kislexikon vagy csak egy hiányos unitárius névsor? Mert ha csak ez lenne, a fentiek értelmüket veszítik!

Anélkül, hogy túloznék, azt hiszem, ezzel a kiadvánnyal az ezredforduló idején az unitáriusok nem nagyon büszkélkedhetnek, még akkor sem, ha az előszóban a püspök úr (B. M.) azt írja, hogy „az adatgyűjtés folyamán meg kellett küzdenie a forrásmunkák felkutatásának nehézségeivel, át kellett tanulmányoznia a hozzáférhető hazai és erdélyi unitárius irodalmat”, pedig ha csak az Unitárius Zsebnaptár 1998. évre kiadott példányát átnézte volna, az erdélyi részekről biztosan sikeresebb kislexikont tudott volna közreadni a szerző.

A formás és szép kiadásért köszönet a kiadónak.

DR. KISGYÖRGY ÁRPÁD

Vezetőképző Indiában

A Nemzetközi Unitárius Univerzalista Tanács 2001. február 2–7. napjain Indiában, Shillongban szervezett vezetőképző tanfolyamán egyházunkat négy küldött képviselte: **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Gyerő Dávid** lelkész és **Kovács Sándor** teológiai tanár. A közel egy hétig tartó konferencián a teológia minden szakcsoportjából ízelítőt kaptak a több országból érkezett előadók és résztvevők. Az erdélyi küldöttség volt a legnépesebb, az Amerikai Egyesült Államok, Japán, Dél-India is képviseltette magát, sajnos, a Fülöp-szigeti és a pakisztáni unitáriusok képviselője vízumgondok miatt nem lehetett jelen a konferencián.

A shillongi Madan Laban unitárius egyházközségben szervezték meg a konferenciát, és a résztvevők khasi testvéreink vendégszeretetének köszönhetően otthon érezhették magukat. A vezetőképzőnek hármas célja volt: 1. Az ázsiai fiataloknak-résztvevőknek elméleti és gyakorlati kérdésekben eligazítást adni ahhoz, hogy az unitarizmust sikerrel terjeszthessék ott, ahol élnek; 2. Az ázsiai unitárius tagcsoportok között erősebbé tenni az együvé tartozás érzését; 3. Erősíteni az ázsiai és az erdélyi unitáriusok között a testvéri viszonyt.

Az előadások is e hármas célkitűzés jegyében zajlottak. Egyházunk részéről **dr. Szabó Árpád** püspök több alkalommal is előadást tartott egyházszerkezési és vezetési kérdéskörben. A közös előadásokat minden esetben kiscsoportos megbeszélés követte, melynek moderátorai az előadók soraiból kerültek ki. Az erdélyi résztvevők, de különösen a Ft. Püspök Úr előadásait élénk figyelemmel követték a jelenlevők, és elfogultság nélkül megállapíthatjuk, hogy erdélyi unitarizmusunk, hitelveink és egyhájszervezetünk követendő példára talált a Khasi hegység unitáriusai között. A különböző országok résztvevői ismertették egyházuk történetét,

hitelveit, szervezetét és jelenét, majd az ezzel kapcsolatos kérdéseket elemezték ki. A napi programot közös áhítat nyitotta és zárta, amelyen a résztvevők tagcsoportonként szolgáltak. A mintegy harmincöt résztvevő és tizenkét előadó között igazi baráti viszony, hittestvéri szeretet alakult ki. Hálásan gondolunk vendéglátóinkra, és ezúton is megköszönjük szeretetüket, irányunkban megnyilvánuló jóindulatukat.

A vezetőképző befejezése után egyházunk küldöttei részt vettek a Nongkremben rendezett 101. észak-indiai unitárius konferencián. A konferencia témája „Egy boldogabb évezred felé” címen zajlott, és a falu új unitárius templomának felszentelésével vette kezdetét. **Dr. Szabó Árpád** püspök és **dr. Rezi Elek** főjegyző szoltak egyházunk nevében az egybesereglettekhez. A konferencián jelen volt mind az angol, mind az amerikai Unitárius Univerzalista Egyház elnöke. Utóbbit, **dr. John Buehrenset** a konferencia kitüntette munkásságáért.

Végül köszönetet mondunk az ICUU vezetőségének és a helyi szervezőknek, hogy Indiába, a Khasi hegységbe való utazásunkat lehetővé tette. Isten áldása legyen a szervezők és résztvevők életén.

—ács

Micsoda kaland!

A címbeli felkiáltás John Gibbons bedfordi lelkészbarátomtól származik, aki indiai együttkalandozásaink során nemegyszer így kurjantotta el magát, ezáltal nemcsak elragadtatásának adva hangot, hanem magyar nyelvtudását is csiszolódni remélvén. Igen: India egészében véve egy nagy kaland, s mindenekelőtt hadd kezdjem ezzel: aki nem szereti a kalandokat, az ne menjen Indiába. Én magam az utóbbi években úgy összeszóttem mindennapjaimat a kalandokkal, hogy kissé nagyképpően néztem az indiai út elé, s azt bölcselkedtem ki, hogy engem aztán aligha lep meg valamivel. Mondanom sem kell, hogy nagyot tévedtem, mert indiai élményeim nemcsak, hogy a legmerészebb

képzelméimet is felülmúlták, de keresztülhúzták a legtöbb módszeresen felépített tervemet is. Nekem, aki azért tudok és szeretek is tervezni, Indiában meg kellett tanulnom, hogy ott nem az emberek terveznek.

Öt oltással karjaimban vágtam neki a készülődésnek, amelyet malária, tífusz, sárgaság, diftéria, veszettség és még a Krisna (kezdem már...) tudja, mi minden ellen gyúrtak belém röpke félóra alatt, s amitől napokig olyan rángás volt az alacsonyabbra ereszkedett bal oldalamban, mintha máris egy kobrával érintkeztem volna.

Ezenkívül még megvették velem egy fél patikányi gyomorfogót, szúnyogölőt, ragtapaszt, antibiotikumot, lázcsillapítót, meg egyebeket, amelyek neve túl tudományos lévén, nem jut eszembe. De tény, hogy mindezeket egy zacskóban tartogatva végigvittem a fél

világon anélkül, hogy csak egyszer is kinyitottam volna, ma is rakosgatom innen oda, de hát azt mondták, sosem lehet tudni, még biztos, ami biztos. Megsejtván az idők szavát az utazási körülményekre vonatkozólag, nem a kerekas bőröndömbe, hanem a diákéveimből átmentett hátizsákomba csomagoltam, amely kissé vonakodva adta tudtomra, hogy ő a Szentgyörgy–Kolozsvár útvonalon tisztességet szerzett a szakma hírnevének, s az otthoni padlók vizionálásának reményében nem szeretne szétfeszedve ottveszni valamelyik indiai állomáson. Dicséretére legyen mondva, kibírta a megterhelést, de épp csak. Igaz, a billentyűzet még most is mozog a röhögéstől, ha arra a látványra gondolok, ahogy John barátom a kerekas amerikai bőröndjét húzogatta az indiai vasút támfái között.

Na, hadd lépjek tovább, mielőtt azzal vádolnának, hogy elveszni készülök a részletek ingoványában, pedig még el sem indultam. Tehát máris indulok. A hátizsákom mellett persze abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy a UUA (Amerikai Unitárius-Univerzalista Egyház) összes indiai testvéreknek szánt kiadványát is én vihettem magammal. Bele is fértek valahogy két véka nagyságú dobozba, miután percekig rajtuk álltam. Ezenkívül még egy hosszú, kb. másfél méteres tokba csomagolt lázmérő-szerkentyűt is vinnem kellett, hogy az indiai testvérek a maláriát eredményesebben kezelhessék. Amint január 30-án zuhogó esőben kiértem a reptérre, hátamon a hátizsák, két kezemben a két doboz, honom alatt a lázmérő a tokban, s az orromról - pity-pity - csepegett az eső, a szép szőke hölgy a KLM-nél közölte velem, hogy nemzetközi járat lévén két csomagot csekkíngelhetek be, a harmadikért 154 dollár illetéket kell fizetni. Könyörtelenül mosolyogni kezdtem, hogy ne csinálja velem ezt, mire széttárta a karjait. Közelebb léptem, de kiderült, csak jelezni akarta, nincs mit tenni. Visszább léptem hát, mire több oxigénhez jutott, vagy mi, mert eszébe jutott, hogyha a két dobozt beletesszük egy nagyba, akkor rögtön egy lesz belőlük. Köszönetképpen végigmosolyogtam a terminált, ő hozott is egy nagy dobozt, beletettük a kiadványokat, s ezáltal létrehoztunk egy ötvenkilós csomagot, ami el is vonult a hátizsákom után a szalagon.

(Folytatás a következő lapszámban)

GYERŐ DÁVID

Atyánk!

A szó, amit ajkunkra emberi képesség ad, még imába foglaltan is tört mása e találkozó örömeiben fogant élményünknek. Csiszolatlanul formákba öntött, béklyóba kötött vergődése a vágnak, amelynek beteljesülése Te vagy. Neked szenteljük ezt a reggelt, melyen dicséretedet zengi millió, meg millió szív és ajak. Mily boldogító így látni gyermekeidet: Téged keresőn! Feléd közelítőn, lelkük jobbik énjét mutatva föl Neked!

Él a Te lelked, fénye utat mutat, lángja melegít, s az egy vér és egy nyelv rokonító tégelyén ötvözi egybe az egymást kereső hiteket, akaratokat. Ez a ma parancsa: gyermekeddé válni, testvérre lenni – ezekben vétkeztünk eddig a legtöbbit.

Ma már tudjuk, hogy a kis népek csak a szeretetben, a jóságban és a Benned való ismeretben lehetnek nagyok... . Mi Urunk kicsi nép vagyunk, egyik legkisebb virága a nemzetek hatalmas kertjének, de hisszük, hogy gyöngeségünk, törekenységünk kelyhében a te szereteted fénye csillog.

Istenünk, Atyánk! Te vagy egyedüli igaz ismerője és méltó bírása szívünknek, lelkünknek, vérünknek, szándékainknak. Te tudod, hogy mi nem kívánunk a világ szemében nagygyá lenni, sem hatalmasak székére nem vágyunk - mégis jövőnk keskeny ösvényét haragos ár mossa.

Népek lármájától mi az újesztendő küszöbén az imádság alázáttal faggatunk Téged, mondd, Atyánk:

– vétkezik-e a nép, mely lemondva országhatárokról – az ismeret korlátait kívánja bővíteni?

– bűnünk-e, ha atyánk kővárait föladvá, a tudás fellegvárait vesszük ostrom alá?

– bűnünk-e, ha anyáink nyelvén hívunk segítségül, s a bábeli zűrzavarban is értjük egymás szavát?

– bűnünk-e, ha a Te tiszteletedre épített templomainkból a kisebbik testvér lélekáldozata fehéren száll egeid felé? - És mondd: miért sújt ezért Kain dorongja, s miért a miénk a félelem-szülte futás is?

– Istenünk és Atyánk! Te voltál hajlékunk nemzedékről-nemzedékre, erős várunk, veszedelemben oltalmunk!

Tekints gyermekeidre, és vezérelj őket a Te utaidon, amelyre azért állítottál szoros kaput, hogy – rajta áthaladva – tetteinken megdicsőüljön szent Neved. Fogasd meg velünk a jövőnk körvonalát húzó ekeszarvát, és vésd szívünkbe, hogy: Hátratekinteni - bűn!

Adj tisztánlátást és világosságot értelmünknek, hogy ne tévelyegjünk. Őrizd meg szívünk tisztaságát, hogy az erények útján járjunk. Acélozd meg akaratunkat, hogy nemes céljaink mellett kitarthassunk. Mélyítsd el bennünk a hitet és a bizalmat, a Te gondviselő jóságod iránt. Vedd ki a rettegők szívéből a félelmet, s ragadd ki a bujdosók kezéből a vándorbotot! Tanítsd őket türelemre: idő előtt csak tékozlók követelnek érdemtelen jussot, s atyáink örökéből csak hűtlenek csomagolnak!

Istenünk, édes Atyánk! Ezúttal csak szavakkal kerestünk és dicsőítettünk Téged. A tett és a bizonyosság próbája most következik, mégis arra kérünk, fogadd el imáinkat, s ha égő vágyunk lángjából csak holtszenet pergettünk volna eléd, légy irgalmas szavainkhoz... Lelked leheljen beléjük életet, s úgy add vissza nekünk „a szavak színezüstjét, vert aranyát a tiszta gondolatnak”. Ámen.

KATONA DÉNES

Falutalálkozó és zászlóavatás Jobbágyfalván

A keresztény időszámítás szerinti országok és nemzetek történelmében a 2000. esztendő egyértelműen határhő. Mert ennyi esztendővel ezelőtt született Jézus, „Istennek legnagyobb profétája, a keresztény vallás megalapítója.”

Ezért, mindannyiunknak, akiknek az isteni gondviselés lehetővé tette, hogy ez évet megérjük, némi túlzással szólva, kiváltságosoknak mondhatjuk magunkat, éppen ezen oknál fogva.

A keresztény időszámítás ernyője alatti tarka sokaságban mi, magyarok, pedig kétszeresen vagyunk kegyeltjei az isteni gondviselésnek, hiszen mindből csak számunkra adatott meg, hogy két kerek évezredet jelző jubileumot ülhessünk.

A keresztény világgal együtt ünnepeltük meg Jézus születésének 2000. évfordulóját, és hódoltunk Szent István királyunk előrelátó, nemzetmegtartó bölcsességének emléke előtt, amiért 1000 esztendővel ezelőtt eleinket bevezette a keresztény Európa népeinek nagy családjába, a keresztény eszmék magasrendű világába.

A történelmi magyar egyházak között unitárius egyházunk is méltó hangsúlyt fektetett e kettős jubileum megünneplésére. Erről egyetemes szinten megszervezett rangos rendezvényeink tanúskodnak. Mellettük sok helyi, egyházközségi vagy falu szinten megtartott ünnepély is e két jelentős évforduló fontosságának kidomborítását, tudatosítását célozta meg.

Ez utóbbiak közül való volt az október 29-én Jobbágyfalván megtartott falutalálkozó is. Minket, rendezőket, e két fontos évforduló erkölcsi súlya vezérelt és lelkesített az ünnepély előkészítése és lebonyolítása során. Most, midőn mögöttünk van már eme - hisszük, sokak számára sokáig - emlékezetes ünnepi rendezvény, meglegedetten és hálás örömmel mondhatjuk el: „Mily jó és mily gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak az atyafiak.” (Zsolt 133,1)

Szinte egésznaposra sikerült rendezvényünk három részből állt össze. Egy csodálatosan szép, inkább nyárinak, mint ősziinek mondható vasárnap reggel 10 órakor harangzúgás kíséretében a hazaérkezettekkel kiegészült jobbágyfalvi családok szemmel látható meghatottsággal léptek be templomainkba hálát adni a jó Istennek. Mindhárom templomban vendégszónokok végezték a szolgálatot; a katolikusoknál **Csató Béla** marosvásárhelyi főesperes, a reformátusoknál **Kassay Árpád** ny. esperes hirdetett ígét, míg nálunk **Kovács Sándor** teológiai tanár prédikált a Zsid 13,7 alapján.

Sokak megállapítása szerint meghatóan szép látvány volt, amikor a három templomból a hívek egész tömege a millenniumi zászlók alatt fegyelmezetten és az alka-

lomhoz illő méltósággal vonult a kultúrház elé, hogy az 1000. illetve a 2000. év emlékét megörökítő kopjafa leleplezésének tanúja lehessen.

A leleplezési ceremóniát **Beczó András** ref. lelkipásztor köszöntője nyitotta meg. Következtek az ünnepi beszédek: **Balogh István** polgármester, **Kelemen Attila** megyei RMDSZ elnök, **Kelemen Kálmán**, a RMKDP elnöke és **Szász Ferenc** 92 éves, falunk köztiszteletnek örvendő szószólója részéről. A székely himnusz eléneklése után polgármesterünk és **Kelemen Attila** leleplezték az impozáns, közel három méter magas kopjafát. Ezután **Bíró János** fafaragó művész ismertette a kopjafára felvitt szimbólumok jelentését. A következő mozzanat a kopjafa megáldása, megszentelése volt, majd Brahms-zenére a polgármesteri hivatal, a helyi RMDSZ szervezet, az ifjak és az egyházak képviselői koszorúztak.

Nemzeti imánk eléneklése után **Sófalvi János** plébános felkérte az ünneplő közönséget, hogy vonuljon be a kultúrházba, és tekintse meg a **dr. Szén Csilla** tiszteletesasszony által összeállított és betanított irodalmi-zenés ünnepi műsort, amellyel a jobbágyfalvi ifjak tisztelni kívánnak a millennium emléke előtt. A zsűfolásig megtelt kultúrotthonban az előadások előtti szokásos zajongást akkor váltotta fel a csend, amikor **Szabó László** ODFIE elnök függöny elé lépett, és mélyenszántó gondolatokkal köszöntötte rendezvényünket, a keresztény értékek pártolására és ápolására ösztönözve fiainkat és leányainkat.

A két részből álló, mintegy 75 perces irodalmi-zenés, mozgással kombinált műsor végigvezette a hallgatótörténelmünkön, a kezdetektől napjainkig, megelevenítve-jelenítve annak legfőbb stációit. Fiaink és leányaink fegyelmezett komolyságát, átéléssel előadott szavatait, elegáns mozgását, zászlólengetését a nézőközönség időnként könnyes meghatódottsággal, civilizált figyelemmel, közben többszöri, a végén pedig vastappsal jutalmazta meg.

A legvégén pedig – a zárszóban – alulírott kockáztatta meg jellemezni a falutalálkozóra összesereglettek érzésvilágát Ady sorainak idézésével: „Föl-földobott kő, földekre hullva/ Kicsi országom, újra, meg újra/ Hazajön a fiad.”

Így ért véget a mindnyájunk által szépnek és tartalmasnak ítélt falutalálkozó, amelyet az együvé tartozás tudata, a közös múlt és jövőnké áfolhatatlan, valós tényének felismeréséből táplálkozó összefogás-összetartás imperatívusza, a pünkösdi egy akaraton levés eszméjének érvényesítése keltett életre. Merjük remélni, hogy e szép nap emlékét nemcsak a videoszalag, de a résztvevők szíve és elméje hosszú időn keresztül fogja őrizni, ápolni. (...)

Az ünneplés és a nap végén – vendégeinkkel, **Balogh Ferenc** főgondnokkal és **Kovács Sándor** teológiai tanárral – a millenniumi zászló is hazautazott Kolozsvárra. Egy napig miénk lehetett, aztán már csak a videoszalagról köszönt vissza ránk.

Nem így a katolikusok és reformátusok, akik szintén zászlók alatt vonultak fel. Igaz ezeket a zászlókat nem a

magyar kormány küldte számukra, hanem saját maguk készítették a jubileumi év, illetve a falutalálkozó tiszteletére. Így – az ünneplés végére – azok nem Gyulafehérvár vagy Kolozsvár felé, hanem templomaikba vették vissza az irányt. „Árvákul” csak mi maradtunk, unitáriusok. És ekkor született meg az ötlet: a millennium tiszteletére készíttessünk mi is zászlót! Az elhatározást tett követte. Alighogy belefért **Bandi Katalin** marosvásárhelyi művésznő munkaprogramjába, de elkészült a zászló, s azt advent negyedik vasárnapján, karácsony szombatjának délelőtti istentiszteletén, majd alulírott szolgálatával szenteltük fel.

A felszentelendő zászlót fiatalok hozták be méltóságteljesen a templomba, a gyülekezet pedig felállva tisztelgett, s a lelkészi áldás után az ifjak átadták **Szász Lajos** gondnoknak; a nemzeti lobogót pedig **Balogh Pál** pénztárnoknak. **Szász Kamilla** gondnokné a millenniumi, **László Margit** nőszövetségi elnök pedig a nemzeti zászlót szalagozta fel. Következett fiataljaink rövid műsora. Gitárkísérettel énekelték el a lassan már ifjúsági himnusszá váló *Kell még egy szó...* című dalt, majd **Nagy Emőke** ifjúsági elnök szavalta **Magyar Lajos Van egy föld...** című versét. **Fazakas Etelka** Reményik Sándor idő- és alkalmoszerű versét mondta el, a *Zászlószentelést*, amelyet a költő egy erdélyi dalárda ünnepére írt. *Ha én rózsza volnék* című dallal zárult a rövid ünnepi tisztelgés. Karácsonykor és újévkor végig ott voltak zászlóink a templomban, szépítve, elmélyítve bennünk méginkább vallásunk és nemzetünk iránti hűségünket, ragaszkodó szeretetünket.

Mivel a millenniumi év csak 2001. augusztus 20-án ér véget, merném más egyházközségeknek is figyelmébe ajánlani: készíttessenek ők is millenniumi zászlót a maguk számára. Ahol ezt a jó szándékú javaslatot felpártolják és mellette döntenek, azoknak viszont nagyon ajánlom **Bandi Katalin** művésznőt.

Talán nem fölösleges itt leírását adnom a millenniumi zászlónknak. Fehér selyem az alapanyaga, sárga rojttal szegélyezve. Bal felőli mezőben, középen az unitárius címer, fölötte félkör ívben hímezett EGY AZ ISTEN felirat, a címer alatt szemközti félkör ívben: 1568–2000, szintén hímezve. Jobb felőli mezőben, közepén a magyar címer, fölötte félkör ívben hímezett MILLENNIUM-JOBBAGYFALVA felirat, a címer alatt szemközti félkör ívben 1000-2000 hímezett felirat.

Örvendünk, hogy ez az önköltségi áránál többszörösen többet érő művészi alkotás tulajdonunkat képezi, mert:

„Ez a zászló nem fog lobogni már,
Se vár fokán, se sáncárok felett.
Egyet jelent: a gyűlölet erős,
De mégis erősebb a szeretet.
Egyet jelent: míg zimankós idő jár,
És körös-körül felleges az ég,
Alatta dolgozik s imádkozik,
S dalol, dalol egy zászlóaljnyi nép”.

(Reményik Sándor)

Édesapámra emlékezem

Már rég foglalkoztat a gondolat, hogy néhány sorban megírjam Édesapám nehéz, küzdelmes életét, amely családjá, népe, egyháza szolgálatában telt el.

Édesapám, Fülöp Zoltán Kidében született 1903. november 10-én ötgyermekes lelkészi családban. Tanulmányait a kidei elemi iskolában kezdte, majd a kolozsvári Unitárius Főgimnáziumban folytatta, 1921-ben érettségizett. Az Unitárius Teológiai Akadémia elvégzése után 1925-27 között a Manchester Unitarian College-ban tanult. 1927. november 6-án szentelték fel lelkésznek, majd 1928-ban nevezték ki az iklandi egyházközségbe. 1930-ban feleségül vette Torboszlói Bereczky Sándor földbirtokos lányát, Katalint. Iklandon született két gyermekük: Ildikó-Emőke (1931) és Zoltán Loránd (1933). 1936-tól a vadadi egyházközségben szolgált. A lelkészi szolgálat mellett minden lehetőséget kihasználta a továbbképzésére. 1922-ben a Mészárosi Tanfolyamot végzi el, 1941-ben az „Erdélyi Magyar Gazdák Egyletének” elnöke, levente csapatparancsnoki tanfolyamon vesz részt. 1942-ben megszületett harmadik gyermekük: Levente Csaba. 1943-ban tűzoltói tanfolyamon vesz részt, és 1945-ben megszerzi a Népiskolai Tanítói Oklevelet. Mindezekről a tanfolyamokról kapott oklevelei birtokomban vannak. Ezek is bizonyítják, hogy tartalmas, tevékeny, gazdag életet élt Édesapám.

Már az 1930-as években magyar érzelmeért többször idézték hadbíróság elé. Fő bűne az volt, hogy megakadályozta az állami iskola megalapítását.

A második világháború Vadadban sem múlt el nyomtalanul. A falu egyharmada leégett, a templom is a lángok martalékává vált. A falu lakóit menekülésre szólították fel a német és a magyar csendőrök. Utolsónak hagytuk el a falut. Következett a meneküléssel járó kálvária. A menekülés után nehéz anyagi körülmények között templomhelyet vásároltak egy új templom felépítéséhez.

1945 után újból megkezdődtek a zaklatások, megalázások. 1947 december utolsó napján a román kommunista hatalom emberei elviszik. Pár hónapig a marosvásárhelyi szigurácán, azután a szamosújvári hírhedt csillagbörtönben volt, ahonnan 1948 május utolsó napján szabadult. Édesapám bevallása szerint kihallgatva és elítélve soha nem volt. Azért vitték el őt, a lelkészt, hogy megfélemlítsék a népet. Kiszabadulása után lakhely-fogságra volt ítélve, csak csendőr engedélyével hagyhatta el a falut.

1948-ban áthelyezték a szentháromsági egyházközségbe, ahol haláláig, 1971. december 15-ig szolgált.

A Szentháromságon eltöltött idő sem volt vihartalan. A zaklatások tovább folytatódtak. Kulákapnak nevezik, és állandóan zaklatják. Nincs és nem is lehet nyugodt élete. 1950-ben a kollektivizálás idején kilakoltatták a családi házból. Nagypapám istállóját alakítottuk át lakásnak, és abban laktunk. A zaklatások tovább

folytatódtak. Többször a milíciára hívatják, szeretnék megfélemlíteni. Egy alkalommal temetésre készült Kisadorjában, amikor újból a milíciára hívták. Palásttal a kezén indult el. A milícián egy szekus tiszt durván fogadta, hogy miért nincs megelegedve a rendszerrel és puskatussal mellbe vágta. Édesapám a temetési szertartást a háznál elvégezte, de a temetőbe már nem tudott kimenni, annyira fájt az ütés helye. Korai halálát is ez okozza.

Ami a legszomorúbb Édesapám állandó zaklatásában az, hogy egyes kollegái is hamis jelentéseket, feljelentéseket küldtek ellene az államhatalmi szervekhez. 1962-ben feljelentő kollégái jelenlétében a sziguránca népgyűlést hívott össze Szentháromságra, hogy elítéljék az elégedetlenkedő „kulákpap” cselekedeteit. A gyűlés után a sziguráncafőnök kezét fogott Édesapámmal és ezt mondta: „Itt most egy zsákot bekötöttünk, s a tengerbe dobtuk, ezzel az ügy lezárult. Tiszteletes úr, máskor a barátait, kollegáit jobban válo-

gassa meg. Az Isten áldja meg, és minket ne szidjon”. Még hozzátette: „Ha úgy gondolja, egy pohár pálinkával megvendéghelheti a barátait!”

A nehéz, megpróbáló időkben is folyt az egyházi élet. Új templomot kellett építeni, mert a régi templomhely nem felelt meg. Édesanyám és Édesapám egy 1785 négyzetméter területet adományozott az egyházközségnek templom és lelkészi lakás építéséhez. A tervek, rajzok elkészültek, de, sajnos, Édesapám életében a templom nem épülhetett fel. Lelkészi szolgálata mellett az 1950-es évek elején egy ciklusban a marosi egyházkör esperese is volt.

Sajnos, a börtönben töltött, testet és lelket megpróbáló időkről nincs semmiféle bizonyító iratom. A Pitești-i katonai ügyészségtől megpróbáltam igazolást kérni (odatartozott a szamosújvári börtön), de azt a választ kaptam, hogy ott nem található ilyen okiratok.

FÜLÖP ZOLTÁN LORÁND

NŐK VILÁGA

Beszámoló Homoródjánosfalváról

Nőszövetségünk 1999 őszén alakult újra. Azóta télen rendszeresen, nyáron pedig ritkábban tartjuk üléseinket. Nőszövetségünk számára a legnagyobb kihívást a 2000 augusztus 6-án megtartott falutalálkozó megrendezése jelentette. Már a téli hónapok folyamán elkezdtünk készülni: az egyházközség az ünnep alkalmából megjelentetett egy falufüzetet. Asszonyaink ezt a füzetet egy könyvjelzővel próbálták szebbé tenni, melyre a falunk neve és az évszám van kivarrrva.

Szintén erre az ünnepre a nőszövetség egyházközségi zászlót hímeztetett abból a pénzből, amelyet a tél folyamán rendezett szeretetvendégségek rendezésével sikerült gyűjteni.

Nőszövetségünk tagjai segítettek a kimeszelt templom kitakarításában, és lefestették a templom padjait, ablakait, ajtóit, karzatát.

A falutalálkozóra való felkészülés kisebb bosszúságai, örömei, kudarcai és sikerei megértették velünk, hogy nagyon fontos hagyományaink ápolása és a közösségért kifejtett közös munka, mert csak így menthetjük meg falvainkat.

Az ünnep örömét magunkban hordozva indultunk az ősznek, és az államtól visszakapott iskolaépület felújításába kezdtünk. Itt többnyire a férfiak erejére volt szükség, de azért nekünk is akadt feladat: a takarítás. Ma már büszkék vagyunk, mert az épületet annyira sikerült rendbe tenni, hogy beindult az óvoda. Eddig a gyermekeink a szomszéd faluba jártak, és, sajnos, télen a kisebbek nem tudtak eljutni az óvodába.

Az épületben még vannak kihasználatlan szobák, és egyikbe falu múzeumot akarunk berendezni. Asszo-

nyaink ezt a szobát kézimunkáikkal díszítik majd. A tél folyamán két szeretetvendégséget is rendeztünk, és az így kapott pénzből a falu edénykészletét szeretnénk felújítani.

Februárban asszonyaink bibliaborítót varrtak az imahétre meghívott lelkészek számára.

Nőszövetségünk tagjai közül: Simó Melinda, özv. Mezei Irén, Szabó Anna, valamint a daróci leányegyházközség részéről: György Izabella és László Gizella vettek részt a Csíkszeredában megrendezett körli nőszövetségi találkozón. A Magyarsáron megrendezett országos találkozón egyházközségünket: Simó Melinda, Benedek Ilona, Mezei Irén, a daróci leányegyházközséget: György Izabella, László Gizella, Vicus Irma és Hatos Eszter képviselték. A kolozsvári kézimunkatanfolyamon Mezei Irén, György Izabella és László Gizella vett részt. Januárban csomagot vittünk a lókodi öregotthon számára.

SIMÓ MELINDA

Együtt, egymásért, közösen

A nyomáti tájnak és a nyomáti sorsnak egymáshoz való viszonyulása csodálatos. A hallgatás évtizedei után a millenniumi évben, úgy néz ki, hogy felébred csipkerózsikaálmából egyházközségünk női társadalma is.

A január 13-i egyházközségi választó gyűlésen a keblitanácsosok sorába választottak két nőt is, Cserei Margitot és Vajda Ibolyát, akik elhatározták, hogy valami módon közös tevékenységre, összefogásra sarkallják a nyomáti nőket. Így született meg az a gondolat, hogy február 8-9-10-én bibliaórát tartunk Sándor Szilárd beszolgáló lelkész irányításával, és az itt jelenlevő nőket felkérjük, hogy idejükhöz mértelenül vegyenek részt a nőszövetség tevékenységében, munkájában, hiszen szinte minden egyházközségben működik ilyen szervezet, és nagyon sok helyen igen-igen gazdag tevékenységet fejtenek ki.

Mivel a faluban különböző vallású emberek élnek, egy közös, több vallásfelekezetű (unitárius, református, katolikus) nőkből álló szövetséget alakítottunk a 2001. február 28-án tartott gyűlésen.

Tevékenységünk főbb célkitűzései a következők:

1. *Tanulunk: találkozókat szervezünk neves emberekkel, orvosokkal, tanárokkal, lelkészekkel. A genetika titkaitól a gyógynövények hasznosságáig, a gerinc- és derékfájásoktól a fertőző betegségeken át a nőgyógyászati gondokig, a történelmi tárgyaktól a szépirodalmi, művészeti előadásokig, a Biblia megismeréséig, zene, kézimunka, hagyományfelújításokig terjed a skála.* 2. *Segítünk a falu öregein, valamint a lókodi és backamadarasi öregotthont szeretnénk segíteni szerény anyagi körülményeinkhez mérten.* 3. *Fizikai munkával járulunk hozzá a nyáron sorra kerülő templomjavításhoz, valamint a lelkészi lakás rendbehozatalához.* 4. *Barátkozunk. Mivel most alakulunk, természetes, hogy nincsenek barátaink a szövetség keretén belül, testvéregyház-kapcsolattal sem rendelkezünk. Ezért szeretnénk meghívni különböző nőszövetségeket, és mi is hasonló látogatásokat szeretnénk tenni más nőszövetségekbe.* 5. *Emlékezünk: minden jelentős történelmi évfordulót szeretnénk verses, dalos összeállítással szebbé, maradandóbbá tenni.* 6. *Szórakozunk: közösen megünnepelünk születésnapokat, valamint szüreti, farsangi mulatságokat szervezünk a hagyományok felújításával.*

Ezen célkitűzéseink megvalósításához kérjük Isten segédelmét, hogy benne bízva – mint nők, asszonyok, anyák – tevékenységeinkkel erősítsük a közösséget, a hitet, amely megtartó erő, mert hit nélkül mai zűrzavaros világunkban nagyon nehezen tudjuk megtalálni önmagunkat.

Nekünk, nőknek – ezenkívül – fontos szerepünk van gyermekeink jövőjének építésében, az otthonteremtésben, mert otthon kell lennünk templomainkban és főleg a családban, ahol gyermekeink felnőnek, hogy azok a hit, a béke, a jószág és a tisztaság helyei legyenek.

VAJDA IBOLYA

Kedves Papnétársaim!

Téli tünődéseim eredményeként született meg e levél írása. Talán, mint Mikes a képzeletbeli nagynénjéhez a saját érzésvilágát, vívódásait, soha be nem következett reményeit fogalmazta meg, én is hasonlóan vagyok. Keresem, vagy inkább kutatom a jelenben, közös múltunk történésein át, az egymáshoz közeledés, illetve távolodás titkait. A közeledésnek - távolodásnak titokzatosak az eredői. Csupán sejthetjük ezeket, az immáron öt alkalommal megrendezett papnétálalkozók talányai maradnak.

Mindenképpen befolyásoló tényezők: generációkülönbség, érdeklődési kör, intelligenciahányados, elvárásaink, csalódásaink, élményeink stb... Ahogy növekedett a találkozások száma, fordított arányban mutatkozott a jelenlét. E sorok írására ez a tény is késztetett. Továbbá ismerős-ismeretlenként mindig is

óhajtottam papnétársaimmal a találkozást. Olyan fel szabadult jó érzés együtt lenni, véleményt cserélni, megbántottnak érezni magunkat balgaságunkban, végighallgatni a már ismétlődő intelmeket stb... S végül is, ha belegondolok, így a valós, ez a mi kis mikrokozmoszunk függetlenül életkorunktól ugyanazt a feladatmegoldást diktálja kisebb eltérésekkel. Ha már lelkészférfjet választottunk, tudnunk kell, hogy a figyelem központjában éljük mindennapjainkat. A házasság mindannyiunk életének nagy eseménye, állomása. Sikere vagy sikertelensége sorsdöntő a házastársakra, az utódokra nézve. Egész életünk az engedmények végtelen sorozata kellene legyen mindkét részről. Súrlódások, meg nem értések, heves összeütközések mind-mind tartozékaik életünknek. Házasságunk alappillérei igen különbözőek az életszakaszainkban. De minden életszakaszunknak nélkülözhetetlen tartozéka a szeretet, megértés és szellemi összehangoltság. Egyszerre vagyunk feleségek, édesanyák, házvezetőnők, papnék, a társadalom beosztottjai.

Ebben a sokrétűségben a fontossági sorrend felállítását a pillanatnyi szükségszerűség határozza meg. Ezeket a szükségszerű feladatokat kell felismerjük, és akarjuk azok megoldását. Még akkor is, ha szívesebben pihenünk, ha üzletet bonyolítunk, ha hontalan gyermekeinket siratjuk, ha kevesebb a kenyerünk, mint a szomszédnak. Akkor is, amikor a vélt igazságot más mondja magának, amikor érdekszövetségek balekjei tündökölnék egyéni célratörésükkel. Akkor is, amikor valutának címet és nevet vásárolunk, amikor érdekeink úgy kívánják, hogy ellenségeinket barátnak fogadjuk, s fordítva. Igen, ezek mind valóságok, mindenki tudja, megéli és látja, csak éppen nem ott szólja, ahol ideje és helye lenne. Például egy papnétálalkozón: azért nem jövök a találkozóra, mert nincs pénzem, nincs időm, vagy éppen valami cselekedetem miatt szegényérzetem van, nincs sikerem, nem hallgatnak meg, mert fiatal vagyok, vagy elküldenek, mert nyugdíjas vagyok. Ezek nemcsak érzelmi, sokkal inkább viselkedési problémák is.

Kedves papnétársam, mindannyiunkat ezek és sok más probléma foglalkoztat. Mondjuk ki bátran: nem vagyunk őszinték, nem merünk azok lenni? Miért? Ezekre a kérdésekre mi kell feleljünk. Ez a mi közös sorsunk Abrudbányán, Bözödön, Csekefalván, Dicsőszentmártonban, Felsőrákoson stb. Szeretnénk üzenetet küldeni férj szerepét betöltő papnétársaimnak is. Igazán odafigyelést, megbecsülést érdemelnek. Jól esett itt, épp Nyárádgálfalván hallani véleményeteket fontos kérdésekben. Vajon jelen esetben is igaz a „szójárás”, miszerint a férfi barát őszintébb, megbízhatóbb? Tapasztalatom szerint így igaz. Na, persze a női nem erőnyeit nem kérdőjelezzük meg, hiszen bizonyos, hogy egyik nem sem élhet magában.

Remélem, a 2001-ben megrendezendő papnétálalkozón ott lehetünk, s talán válaszolhatunk egymásnak a feltett kérdésekre. Adja Isten, hogy így legyen! Addig is: adjon Isten erőt, egészséget, bölcs meglátást mindennapi életünk intézéséhez.

TÖRÖK JOLÁN

Beszámoló a IV. ODFIE szavaló- és népdalverseny országos döntőjének lezajlásáról

Mágikus teremtők vagyunk mindannyian. Valami meghatározatlan belső indíttatásra válaszolunk egy-egy élményt ígérő felhívásra, amikor megszólítanak a verssorok. Általunk teremtődnek, általunk, akik megmérettetünk e teremtésben a vers és önmagunk által is. Életre kelnek a versek, hangra kapnak a népdalok, hogy általuk megmutatkozhassanak emberi értékeink magunk s társaink számára.

Életre hívnak azok a fiatalok, akik megmutatják az egyéni és közös értékeket, azok a szervezők, akik keretet biztosítanak a létben való gyarapodásnak, hiszen mindenki teremtő, aki csak egy gondolattal vagy ötlettel hozzájárul a kibontakozáshoz.

Az erdélyi unitárius és más felekezetű szabadelvű vallásos fiatalok szervezeteként működő *Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet* (ODFIE) folyó év február 2–3-án Marosvásárhelyen szervezte meg immár negyedik Szavaló- és népdalversenyének országos döntőjét.

Szertartásossá rajzolódik e rendezvény mint keret, mivel beavatásként első nap részeseivé tett a műhelymunkaszerű szakmai képzésnek, néptáncbemutatónak, táncházaknak, hogy másnap versenyszerűen ismerkedhessünk előadó és műalkotás, fiatal és vers, illetve népdal misztikus találkozásával. Olyan fiatalok mutatkoztak meg a szép és értékes bűvkörében, akik életük valós részének tekintik a verssel és népdallal való foglalkozást, s általa gyarapodásként élik meg az irodalommal és a népi kultúrával való találkozást. A versenyző fiatal úgy vált alkotóvá, amennyiben tehetsége és tudása birtokában hangokká varázsolta a szavakkal, nyelvvel ki nem fejezhető, életre hívta egy-egy vers, népdal hangulatát. E sajátos alkotások mibenlétük tarkaságában nehezen összehasonlíthatók bár, de azért elbíráltattak. Az est óráiban a megmérettetés fáradságait és hangulatát a szakmai kiértékelő, valamint az eredményhirdetés tetőzte.

„A szavalóverseny győztese a dicsőszentmártoni Székely Katalin, a segesvári Pusztai Emese és a marosvásárhelyi Kocsis Tünde előtt. A népdalverseny nagydíját Pitó Hajnal segesvári és Nagy Szilárd homoródalmási versenyzők osztották meg. Őket a segesvári Györfi Emőke, az árkosi Főcze Loránd, valamint a marosvásárhelyi Moldován Melinda és a fiatfalvi Gagyti Attila követte. A bíráló bizottság és az ODFIE különdíját a 11 esztendőös Bodor Kinga nyerte el Homoródalmásról.

Isten áldása legyen a verseny támogatóin, kivitelezőin és résztvevőin egyaránt!” – olvasható a rendezvény lezajlását összegző közleményben.

A maradandó élménnyé változó rendezvény szakmaiságával, gálaműsorával, hangulatával, sajátos színezetével, melyet Kovács András Ferenc költő saját versei felolvasásával élénkített, valóban kitöltött időt adott megélni a benne részesedőknek.

BERKI TÍMEA

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 2001. évi központi rendezvényeinek helyszín- és naptárterve

1. IV. ODFIE Szavaló- és népdalverseny, február 2-4., Marosvásárhely
2. Ifjúsági egyletvezetők egyházköri találkozója, IV. kiírás, április 18–19., Bethlenszentmiklós, illetve április 20–21., Homoródszentmárton
3. Észak-amerikai unitárius-univerzalista egyetemisták erdélyi körútja, június 27 – július 10., Erdély-szerte
4. Magyar unitárius gyermek- és ifjúsági szórványtábor, VIII. kiírás, július 5-12., Homoródszentmárton
5. Unitárius ifjúsági táborok (2 tábor, a felekezeti szempontból szórványban élő unitárius fiatalok számára), II. kiírás, július 16–23., Homoródszentmárton, illetve Szind
6. Népi mesterségek tábora, IV. kiírás, augusztus 7-14., Homoródszentpéter
7. Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút, július 25 – augusztus 4., Erdély-szerte
8. V. ODFIE Színjátékos találkozó, augusztus 3–5., Küküllődombó
9. XXV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 2001. évi küldöttgyűlése, augusztus 23–26.
10. IV. ODFIE Egyház- és nemzetörténelmi vetélkedő országos döntője, november 9., Kolozsvár
11. Dávid Ferenc emlékzarándoklat (negyedik alkalom), november 10., Déva

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

Teológiai hallgatóink december 24-27. között a karácsonyi ünnepek alkalmával legációk szolgálatot végeztek egyházközségeinkben. Legátust fogadó egyházközségeiknek ezúton is megköszönjük teológiai hallgatóink erkölcsi és anyagi támogatását.

Az EMKE kolozsvári Kis Margit vezette Honismereti Köre 2000. december 13-án, a Györkös Mátyás Albert Emlékházban ünnepélyes keretek közt felvette *Kóváry László* nevét. A jeles történész pályafutásáról **dr. Gaal György** tartott előadást.

2001. január 1-én **dr. Szabó Árpád** püspök fogadást adott a püspöki lakásban. A fogadáson részt vettek teológiai tanáraink, Egyházi Központunk alkalmazottai, a kolozsvári egyházközségek hívei és lelkészei, az RMDSZ képviselői és más vendégek. A fogadás alkalmával Ft. Püspök Úr ismertette egyházunk múlt évi tevékenységét.

Benedek Sándor Kolozsvár 2. sz. írisztelepi egyházközségünk lelkésze 2001. január 1-től nyugdíjba ment. 1932. december 10-én született Homoródújfaluban, középiskolai tanulmányait a székelyudvarhelyi Fémipari Műszaki Középiskolában végezte 1952-ben, teológiai tanulmányait a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán végezte 1952-1956 között. 1956-57-ben Csegezen, 1957-1975 között Bágyonban, 1975-től nyugdíjba menetelég a kolozsvári írisztelepi egyházközségben teljesített lelkészi szolgálatot, 1973-1992 között a kolozs-tordai egyházközség esperesi tisztségét töltötte be. Lelkeszi és esperesi szolgálatát hűséggel, komolysággal és felelősségtudattal végezte.

Benedek Sándor kibúcsúzóját a Kolozsvár írisztelepi egyházközség január 7-én tartotta. Az istentiszteleten a lelkészi szolgálatot a kibúcsúzó lelkész végezte, a lelkészi szolgálat után **dr. Szabó Árpád** mondott beszédet, melyben értékelte a lelkész évtizedeken keresztül végzett egyházi

szolgálatát, majd **Székely Miklós** esperes, **Balázs Tamás** magyarszovátai lelkész, **Bodor Ferenc** egyházközségi gondnok, **Nagy Levente** írisztelepi református lelkész és **Bulbuka Gerő** volt gondnok üdvözölte a nyugalomba menő lelkészt. A kibúcsúzó istentiszteletet szeretetvendégség követte.

Bíró József kadácsi lelkész több mint négy évtizedes lelkészi szolgálat után nyugdíjba ment. 1931. december 22-én született Szentgericén, középiskolai tanulmányait Székelykeresztúron végezte 1952-ben, 1952-1956 között végezte teológiai tanulmányait a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben, 1956-59 között Tordátfalván, 1959-73 között Csokfalván, 1973-tól nyugdíjba menetelég Kadácson végezte lelkészi szolgálatát türelmes és szeretetteljes békességgel.

Fazakas Ferenc tordai lelkész több mint négy évtizedes lelkészi szolgálat után 2000. december 31-én ment nyugdíjba. 1933. december 3-án született Székelykeresztúron. Középiskolai tanulmányait Kolozsváron végezte 1952-ben. 1952-56 között a Protestáns teológiai intézetben tanult. 1956-57-ben Komjászegen, 1957-68-ban Tordatúron, 1968-tól nyugdíjba menetelég Tordán teljesített lelkészi szolgálatot. Lelkeszi munkáját egyházunkhoz való hűséggel, töretlen lelkesedéssel, hívei iránti szeretettel és felelősséggel végezte. Lelkeszi munkája mellett részt vett teológiai hallgatóink gyakorlati képzésében is.

Simén Domokos csíkszeredai lelkész 2000. december 31-én nyugdíjba ment. 1928. december 14-én született Homoródmáson. Középiskolai tanulmányait a székelykeresztúri unitárius kollégiumban végezte 1947-ben. Teológiai tanulmányait 1947-51 között végezte Kolozsváron. 1951-52-ben Küküllőszéplakon, 1952-55 között Székelykálban, 1955-1977 között Ádámoson, 1977-től nyugdíjba menetelég Csíkszeredában teljesített lelkészi szol-

gálatot. Nevéhez fűződik a csíkszeredai egyházközség megszervezése. Lelkeszi szolgálata során egyházához és válásához való ragaszkodásáról tett tanúbizonyságot, mindig és mindenhol hirdette és megélte unitárius hitét „alkalmas és alkalmatlan időben” és helyen egyaránt.

Nyugalomba vonult lelkészeinknek erőt, egészséget kívánunk és várjuk, hogy gazdag tapasztalataikkal továbbra is vegyenek részt egyházunk szolgálatában.

Rendkívüli *Egyházi Képviselő Tanács* ülést tartottak január 18-án, amelyen a 2001. évi ülésrendet és gazdasági ügyeket tárgyalták meg.

A kolozsvári Brassai Sámuel Líceumban a 2000/2001-es tanévben közgazdasági szakosodású IX. osztály indult. Ennek I. emeleti tantermét 2001. január 19-én ünnepély keretében az iskola egykori tanáráról és igazgatójáról, a kolozsvári egyetem első közgazdász professzoráról, *dr. Berde Áronról* nevezték el. A névadó ünnepségen a megjelenteket **dr. Szabó Árpád** püspök és **Kósa Mária** igazgatónő üdvözölte, **dr. Gaal György** Berde Áron közgazdász-tanári munkásságát ismertette. A Romániai Magyar Közgazdász Társaságot **dr. Kerekes Jenő** és **Somai József** elnökök képviselték. A diákok ez alkalommal mutatták be *KÖZMAG* című Közgazdasági brassais diáklapjuk első, 25 oldalas számát.

A Dávid Ferenc Egyet január 21-én tartott felolvasó ülésén **dr. Gaal György** tanár tartott előadást: A magyar felsőoktatás évszázadai címmel, *Balogh Lilla* énekszámait **Horváth Zoltán** kísérté zongorán, szavalt **Bartha Zita** IX. osztályos tanuló.

A február 25-én tartott ülésen **Angi István** professzor tartott előadást: Európáságunk az egyházzene történetében címmel. A kolozsvári Unitárius Kollégium énekkara kóruszámokat adott elő, szavalt **Orbán Erika** III. éves teológiai hallgató.

A március 25-i ülésen A magyar tudomány évszázadai a millennium fényében címen **dr. Selinger Sándor** tartott előadást. **Monica Noveanu** és **Búzás Pál** zongorajátéka, valamint **Barabás Zsolt** I. éves teol. hallg. szavolata egészítette ki a felolvasó ülés műsorát.

Szabó László szórványgondozó segédlelkész január 23-án lelkész-képesítő vizsgát tett.

Cseh Dénes firtosmartonosi, **Jenei Csaba** pipe-szásznádasi gyakorló segédlelkész és **Pavelka Attila** gyakorló segédlelkész és levéltáros január 23-án teológiai szakvizsgát tett.

ICUU vezetőképző konferenciát tartottak Shillongban (India) február 2-7. között, a konferencián egyházunk képviselőjében **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Kovács Sándor** teológiai tanár és **Győrő Dávid** lelkész vettek részt. Február 8-án egyházunk küldöttei iskolaavatáson vettek részt, majd február 9-11-én képviselték egyházunkat az észak-indiai Unitárius Egyház évi Főtanácsi ülésén, Nongkremben.

A teológiai csendesnapokat február 9-10-én tartották. A csendesnapok alkalmával **Nagy László** marosvásárhelyi és **Török István** olthévízi lelkész: A lelkészi szolgálat új kihívásai a falusi és városi gyülekezetben, **Székely Miklós** kövendi esperes-lelkész: A lelkészi hivatás kialakítása és megélése, **Vetési László** református szórványelődő-lelkész: A szórványkérdés, és **Vigó László** természettudós: Hit és természettudomány címen tartott előadást. A csendesnapokat közös áhítat és szeretetvendégség zárta.

Püspökválasztó Zsinatot tartott február 3-án a magyarországi Unitárius Egyház Budapesten. A Zsinat **Rázmány Csaba** budapesti, a Hőgyes Endre utcai egyházközség lelkészét választotta püspöknek, **Balácsi László** füzesgyarmati lelkészt főjegyzőnek és **dr. Mikó Istvánt** főgondnoknak. Egyházunkat **Andrási György** előadótanácsos és **Székely Miklós** esperes-közügyigazgató képviselték.

A *Teológiai Intézetben* február 12-én kezdődtek meg a második félévi előadások.

Gondnok-presbiteri értekezletet tartottak egyházköreinkben: a kolozs-tordai egyházkörben február 19-én, Bágyonban, a marosi egyházkörben február 20-án Erdőszentgyörgyön, a küllői egyházkörben február 21-én Küküllődombón, a székelykeresztúri egyházkörben február 23-án Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkörben február 26-án Homoród-szentmártonban, a háromszék-felsőfehéri egyházkörben február 24-én Brassóban.

Az I. évnegyedi lelkészi értekezleteket március 5–9. között, Kolozsváron, Székelykeresztúron, Brassóban, Székelyudvarhelyen és Dicsőszentmártonban, március 13-án pedig Marosvásárhelyen tartották meg. Az értekezleteken elhangzott **Andrási György** *Az egyház közéleti szolgálata* és **Kovács Sándor** *Toroczkai Máté élete és munkássága* című előadása.

Az észak-amerikai *Testvéregyházközségi Tanács* f. év február 22–25. között tartotta szokásos évi konferenciáját Bostonban. Egyházunkat az egyházkörök megbízott lelkészei képviselték: **Kriza János** – kolozs-tordai egyházkör, **Sándor Szilárd** – marosi egyházkör, **Mezei Csaba** – küllői egyházkör, **Dancs Lajos** – székelykeresztúri egyházkör, **Bíró Barna** – székelyudvarhelyi egyházkör és **Kiss Alpár** – háromszék-felsőfehéri egyházkör. A konferencia munkálatairól következő lapszámunkban olvashatnak.

Február-március hónapokban egyházközségeinkben megtartották a *hiterősítő heteket*.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY
A Keresztény Magvető melléklete
Szerkesztő bizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő,
Kovács István szerkesztő,
Kovács Sándor szerkesztő.
Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.
Kivitelezés: Kriza János.
Szerkesztés: Rezi Éva.
Készült az Unitárius Egyház
nyomdájában.

Halottaink

Özv. Lukácsi Mózesné Jánosi Anna, Lukácsi Mózes volt csehétfalvi lelkész özvegye életének 83-ik évében, 2001. január 2-án Székelyudvarhelyen elhunyt. Január 4-én temették a székelyudvarhelyi belvárosi templomból az unitárius temetőbe. A temetésen a lelkészi szolgálatot Kedei Mózes székelyudvarhelyi esperes-lelkész végezte.

Özv. dr. Bende Béláné Gyárfás Karolina 2001. január 11-én, életének 87. évében Kolozsváron elhunyt. Néhai testvérünk, dr. Bende Béla volt kövendi lelkész, majd teológiai tanár özvegye volt. Január 15-én temették a házsongárdi temetőbe. Temetésén a lelkészi szolgálatot Bálint B. Ferenc Kolozsvár belvárosi lelkésze végezte.

Fazakas József, a komjászegyi egyházközség gondnoka, f. év március 3-án, életének 47. évében a kolozsvári belgyógyászati kórházban váratlanul elhunyt. Március 5-én temették a komjászegyi hármasi temetőbe. A temetési szolgálatot Andrási György beszolgáló lelkész végezte.

Nyitrai Mózes nyugalmazott unitárius lelkész 2001. március 21-én, életének 88. évében súlyos szenvedés után elhunyt. Egész életében népét szolgálta hűséggel és alázattal. 1913. október 24-én született Mészkon. Érettségizett az Unitárius Kollégiumban 1933-ban, és ugyanezen évben megkezdte teológiai tanulmányait a kolozsvári Teológiai Akadémián. 1937-1939 között Marosújváron, 1939-1940 Kocsordon, 1940-1946 Lupényban, 1946-1957 Kénosban, 1957-1958 között Homoródkarácsonyfalván lelkész. A kommunista diktatúra 1958-tól 1964-ig mint politikai foglyot börtönbüntetésre ítélte. Szabadulása után 1964-1980 között a vadadi egyházközség lelkésze volt, ahol szolgálatához fűződik a templom felépítése.

A temetési szertartás március 23-án de. 10 órakor Marosvásárhelyen kezdődött, ahol Nagy László marosvásárhelyi lelkész búcsúztatta. Folytatódott Homoródkarácsonyfalván, ahol a szószéki szolgálatot Benczédi Ferenc ny. lelkész végezte, az Egyetemes Egyház nevében dr. Rezi Elek főjegyző, a székelyudvarhelyi egyházkör nevében Tódor Csaba kénosi gyakorló segédlelkész, a sirnál pedig Nagy Ferenc ny. lelkész búcsúztatta.

*Emlékük legyen áldott,
pihenésük csendes.*